Region Stockholm

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd

PROTOKOLL [2019-0052]
2019-03-28

Kl. 15:00-16:30 §§30-36

Sammanträde med vårdens kunskapsstyrningsnämnd

Datum för justering: 2019-03-28

_____ _____

Ella Bohlin (KD) Lars Bryntesson (S)

Plats Skärgårdssalen

Närvarande ledamöter
Ella Bohlin (KD) (ordförande)
Christine Lorne (C) (vice ordförande)
Lars Bryntesson (S) (2:e vice ordförande)
Annika Sandström (M)
Amelie Tarschys Ingre (L)
Ann-Catrin Lofvars (MP)
Elinor Odeberg (S)
Linda Älegård (S)
Jonas Lindberg (V)
Beata Milewczyk (SD)

Närvarande ersättare
Natalia Ringblom (M) Tjänstgörande §30-34
Anna Sandström (C)
Jan Liliemark (L)
Edvin Bernhardsson (KD) Tjänstgörande §35-36
Aram El Khoury (KD)
Christina Enocson-Mårtensson (S)
Mattias Hudl Waltin (S)
Veronica Kallander (V)
Henrik Mellström (SD)

Övriga närvarande
Magnus Thyberg, tf. biträdande hälso- och sjukvårdsdirektör
Johan Rinder, samordnare NHV
Peter Rönnerfalk, ordförande styrgrupp NHV Region Stockholm
Hans Helander, handläggare HSF
Johan Thor, handläggare HSF
Anette Karlsson, avdelningschef

Mattias Kristoffersson, politisk sekreterare (MP)
Andrea Söderblom Tay, politisk sekreterare (V)
Carl Henrik Svenson, politisk sekreterare (M)
Sofia Könberg, politisk sekreterare (L)
Sofia Tahko, politisk sekreterare (KD)
Petra Björk, politisk sekreterare (C)

Sekreterare

Lena Gammal

Meddelande

Protokoll för sammanträde den 2019-03-28 med vårdens kunskapsstyrningsnämnd har justerats.

Bevis/Anslag	Justeringen har tillkännagivits genom anslag på Region Stockholms anslagstavla.
Datum för justeringen	2019-03-28 §§ 30–36
Datum för anslags uppsättande	2019-03-29
Datum för anslags nedtagande	2019-04-20
Förvaringsplats för protokollet	Kanslienheten, hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Hantverkargatan 11 B

Underskrift _____

Bevis om anslag

Underskrift _____

Innehållsförteckning

§ 30 Val av justerare

§ 31 Godkännande av dagordning

§ 32 Inriktning sakkunnigorganisationens arbete

§ 33 Yttrande över utredningen Tydligare ansvar och regler för läkemedel SOU 2018:89

§ 34 Nivåstrukturering Rikssjukvård

§ 35 Förvaltningen informerar

§ 36 Övriga frågor

§ 30
Val av justerare

2:e vice ordförande Lars Bryntesson (S) väljs att tillsammans med ordförande Ella Bohlin (KD) justera dagens protokoll.

§ 31
Godkännande av dagordning

Nämnden godkänner dagordningen till dagens sammanträde.

§ 32
Inriktning sakkunnigorganisationens arbete

VKN 2019–0059

Ärendebeskrivning

Under 2018 införde samtliga landsting och regioner ett gemensamt system för kunskapsstyrning. Efter rekommendation från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) fattade landstingsstyrelsen i SLL den 24 oktober 2017 beslut om att ansluta sig till det nya systemet (LS 2017–0758). Med beslutet åtog sig SLL att anpassa sin regionala kunskapsorganisation till den nationella programområdes- och samverkansstrukturen. I januari 2019 fattade vårdens kunskapsstyrningsnämnd (VKN) beslut om att göra så genom att göra om dagens sakkunnigstruktur till ett regionalt programarbete för Stockholm-Gotland (VKN 2019–0008). Programarbetet utgör ett forum för att bedriva kunskapsstyrning – att bästa tillgängliga kunskap styr vårdens utformning och genomförande – och att stödja kunskapsutbytet mellan nationell, regional och lokal nivå. Det organiseras i form av regionala programområden (RPO) och samverkansgrupper (RSG) som speglar den nationellt beslutade strukturen. I detta tjänsteutlåtande beskrivs inriktningen för den nya kunskapsorganisationens arbete under hösten 2019 samt vilka prioriterade satsningar som identifierats av de nationella programområdena för 2019.

Beslutsunderlag

Biträdande hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Sammanfattning insatser i NPO och NSG 2019

Beslut

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar

att regionens nya sakkunnigstruktur under hösten 2019 etablerar ett systematiskt arbete för att identifiera och prioritera förbättringsområden inom hälso- och sjukvården i regionen

att Stockholms läns läkemedelskommitté utvecklar arbetet kring rationell användning av medicinteknik

att de regionala programområdena fokuserar höstens arbete på att stödja och följa upp förbättring inom de områden som prioriterats av nationella programområdena.

Expedieras till

Akten

§ 33
Yttrande över utredningen Tydligare ansvar och regler för läkemedel SOU 2018:89

VKN 2019–0066

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har översänt utredningen Tydligare ansvar och regler för läkemedel (SOU 2018:89) till Region Stockholm för yttrande. Regionstyrelsen har gett vårdens kunskapsstyrningsnämnd i uppdrag att yttra sig över utredningen. Utredningen har lämnat förslag på huruvida nuvarande system med ett särskilt stadsbidrag för läkemedel inom förmånerna är ändamålsenligt eller om det behöver förändras för att bli mer långsiktigt hållbart, effektivt, tydligt och mer förutsägbart. Kopplat till ovanstående har utredningen även genomfört en översyn av pris- och subventionssystemet med målsättningen att skapa en god och jämlik tillgång till effektiva läkemedel men samtidigt inte öka kostnaderna jämfört med dagens system.

Beslutsunderlag

Biträdande hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Sammanfattning av Slutbetänkandet Tydligare ansvar och regler för läkemedel (SOU 2018:89)

Yrkanden

Ordförande Ella Bohlin (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag med tilläggsförslag från (KD), (M), (L), (C) och (MP), (bilaga).

Lars Bryntesson (S) anmäler att Socialdemokraterna ställer sig bakom förvaltningens förslag men deltar inte i beslutet vad avser tilläggsförslaget från (KD), (M), (L), (C) och (MP).

Jonas Lindberg (V) ställer sig bakom förvaltningens förslag men deltar inte i beslutet vad avser tilläggsförslaget från (KD), (M), (L), (C) och (MP).

Beslut

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar

att som yttrande över utredningen Tydligare ansvar och regler för läkemedel (SOU 2018:89) överlämna hälso- och sjukvårds-direktörens tjänsteutlåtande, samt tillägg från (KD), (M), (L), (C) och (MP), bilaga

att omedelbart justera beslutet.

Särskilt uttalande

Jonas Lindberg (V) lämnar ett särskilt uttalande, (bilaga).

Expedieras till

Regionstyrelsen
Akten

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Kristdemokraterna
Moderaterna
Centerpartiet
Liberalerna
Miljöpartiet

FÖRSLAG TILL BESLUT VKN 2019-0066

Vårdens kunskapsstyrningsnämnds Yttrande över utredningen Tydligare ansvar och regler för läkemedel SOU 2018:89

Förslag till beslut

beslutar

att som yttrande över utredningen Tydligare ansvar och regler för läkemedel (SOU 2018:89) överlämna dels Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, dels anföra nedanstående.

att omedelbart justera beslutet.

Vi ser positivt på att den första översynen sen 1998 av finansieringsansvaret av förmånsläkemedel görs. Det övergripande målet med översynen som är ökad nationell jämlikhet avseende tillgången till nya läkemedel är viktig och nödvändig. För att nå dit delar vi yttrandets bild av att införandeprocessen av nya läkemedel måste göras hälsoekonomiskt mer effektiv.

Några saker vill vi speciellt peka på utöver förvaltningens yttrande. När det gäller det generaliserade statsbidraget menar vi att konsekvenserna, hälsoekonomiskt och ur ett patientperspektiv, med att vitt skilda behov inom vårdsektorn nu ska täckas av samma pott pengar, inte tillräckligt beskrivs i utredningen. Det kräver en tydligare delegeringsordning och styrning.

Förslaget om ett landstingsgemensamt Läkemedelsråd som ersätter NT-rådet har som syfte att göra införandeprocessen hälsoekonomiskt mer effektiv. Vi anser att regionen bör avstyrka utredningens förslag om inrättande av en ny myndighet, läkemedelsrådet, då de negativa effekterna sannolikt överväger eventuella vinster med förslaget. Utredaren framhåller en rad problem med sitt förslag och det är svårt att se att fördelar överväger nackdelarna i en sådan konstruktion sett ur regionens och patienternas synvinkel. Det är mycket olyckligt att bryta ut hanteringen av läkemedel, en av många insatser i sjukvården, ur den samlade, nationella kunskapsstyrningsorganisationen, dessutom i ett skede när man bygger upp en liknande hantering av medicintekniska produkter som är tänkt att organisatoriskt och principiellt integreras med hanteringen av läkemedel.

Vidare behöver de juridiska konsekvenserna av förslaget för regionens del belysas tydligare. Utredaren framhåller att det vore olämpligt om rådets rekommendationsbeslut gick att överklaga samtidigt som man ser risken som liten baserat på en icke-prejudicerande dom rörande Socialstyrelsens riktlinjer. Det är långt ifrån säkert att en domstol skulle bedöma läkemedelsrådets mycket mer specifika rekommendationer på samma sätt som man tidigare bedömt Socialstyrelsens mer övergripande, icke produktspecifika riktlinjer.

Vi delar också utredningens förslag om att låta läkemedelsföretag nominera nya läkemedel. Vi menar att det vitaliserar branschen och tillför ny kompetens. Konsekvensen när det gäller arbetsbördan och eventuell fördröjning av införandet av nya läkemedel måste dock tas i beaktande och åtgärder för att så inte ska ske måste göras.

Vi menar också att en internationell utblick gällande konsekvenserna av ett införande av systemet med s.k konkurrensneutral prissättning med hemliga priser som beskrivs i utredningen måste göras. Vi förordar transparens och verkliga offentliga listpriser. Utredningen säger att det nuvarande prisavtalet saknar lagstöd och föreslår därför att det införs i den föreslagna nya läkemedelsförmånslagen.

Att genom föreslagna lagförändringar permanenta ett icketransparent förfarande är kortsiktigt. Utredningen menar att prisavtal med hemliga priser, är nödvändigt för att få snabb tillgång till nya dyra läkemedel. Utredningen pekar på att Transparency-direktivet inom EU, är gammal lagstiftning, tillämpas pragmatiskt i andra länder, och att man i USA 2013 ansåg sig kunna acceptera en ”reasonable transparency”. Dessa belägg som stöd för hemliga prisavtal är dock inte i överensstämmelse med nuläget.

Politiker och organisationer runt om i världen agerar 2019 för att komma bort från hemliga priser. Det finns flera exempel bl.a från USA, Belgien, Spanien och Italien.

Region Stockholm

SÄRSKILT UTTALANDE

VÅRDENS KUNSKAPSSTYRNINGSNÄMND 2019-03-28

Vänsterpartiet

Ärende nr 4
VKN 2019-0066

Yttrande över utredningen Tydligare ansvar och regler för läkemedel SOU 2018:89

Vänsterpartiet ställer sig inte bakom alla delar av förvaltningens svar. Vi menar att förvaltningens svar på utredningen innehåller en del bra aspekter som vi ställer oss bakom men också en del osäkerheter som vi inte är eniga med. Vi instämmer t.ex. i förvaltningens förslag på avslag av utredningens förslag på att nuvarande särskilda bidrag för läkemedelskostnaderna överförs till det generella statsbidraget utan framtida indexuppräkning eller möjlighet till omförhandling. Vi anser att förslagen om att vissa läkemedel ska kunna förskrivas kostnadsfritt till patienter med en allvarlig psykisk sjukdom liksom att åldersgränsen för kostnadsfria preventivmedel höjs till 25 år är positiva.

Vänsterpartiet förstår komplexiteten med dagens system där regioner är ansvariga för organiseringen av hälso- sjukvården där läkemedelsanvändningen är en central del men där staten (som inte har ansvar för hälso- sjukvården) har en stor del av finansieringsansvaret för läkemedelskostnaderna. Vår utgångspunkt är att kostnader för läkemedel inte är något som ska drabba den enskilda patienten. Det finns gott om exempel från andra länder där en större del av läkemedelskostnaderna vältras över på den enskilda i en större utsträckning med förödande konsekvenser som följd, t ex avseende möjligheterna till att fullfölja behandlingar. Det är svårt att helt känna sig trygg med att detta utredningsförslag inte kommer innebära ökade kostnader för patienterna eller regionerna. Förutom förslaget om generella bidrag utan indexuppräkning i utredningen står bland annat:
”I utredningens översyn har flera speciallösningar för vissa läkemedel eller för vissa patientgrupper identifierats. I en del fall finns goda skäl till lösningarna, men i andra fall leder de till ojämlika förutsättningar för olika patienter. Speciallösningarna leder ofta till merarbete för vården och apoteken. Vi föreslår därför att läkemedel som innehåller insulin samt vissa förbrukningsartiklar inom läkemedelsförmånerna inte längre ska vara helt kostnadsfria. De ska hanteras som andra varor inom läkemedelsförmånerna.”

Hälso- sjukvårdsförvaltningens svar på detta är:
”Hälso-och sjukvårdsförvaltningen ser positivt på förslaget om att läkemedel som innehåller insulin och vissa förbrukningsartiklar inom läkemedelsförmånerna inte längre ska vara helt kostnadsfria. Vi ser dock att förändringen kan innebära ekonomiska svårigheter för vissa patienter och någon form av stegvis reduktion av subventionen vore önskvärt.”

Å ena sidan är det en jämlikhetsfråga att alla patientgrupper erhåller likvärdiga förmåner och ingen grupp får en särskild gräddfil. Att för patienter med typ 2-diabetes hamna under det

vanliga högkostnadsskyddet skulle kanske inte innebära jättestora problem då man ofta även intar annan medicinering också vilket gör att man snabbt kommer upp i högkostnadsbeloppet. Insulin är inte heller alltid behandlingen vid typ 2-diabetes. Men för unga patienter med typ 1-diabetes där insulin är den viktigaste behandlingen under hela livet behöver en sådan här åtgärd ordentligt konsvekvensanalyseras. Det kan bli stora belopp för 19-åringar som precis ska flytta hemifrån. Det rimmar illa med utredningens ambition om utökad jämlikhet.

Även om utredningsförslaget innehåller en del kompensationsstöd vid sidan av de generella bidragen till regionerna är det oklart ifall dessa kommer att vara tillräckliga för att det inte ska drabba patienter eller regioner. Läkemedelskostnaderna är stora och en anledning till statlig finansiering av dem är att regionerna själva inte har ekonomiska muskler att kunna möta utvecklingen. Vi ställer oss inte heller bakom tankegången i utredningen om att ett ökat kostnadsansvar för regionerna skulle bidra till ökad effektivisering i att pressa ner läkemedelskostnaderna. Vi vill inte få en situation där regionerna inte får tillräckliga resurser att hantera läkemedelskostnader och där man väljer att lösa det genom att göra det dyrare för patienterna eller genom att skära ner i sjukvårdsverksamhet.

Förslaget om att bedömning av nya läkemedel ska kunna nomineras av läkemedelsföretag tycker vi inte alls är tillfredsställande. När läkemedelsbolag globalt fått sådan inverkan har det snarare skapat ordentliga fördröjningar av tillgängligheten av de viktigaste läkemedlen.

Vi ser också en möjlighet i att samordna högkostnadsskydden mer om regionerna får ett ökat ansvar för läkemedelskostnader. Idag erhåller man olika frikort för sjukvård och för läkemedel. Vi menar att läkemedel och sjukvårdsbesök borde gå mer hand i hand och därmed omfattas av ett gemensamt högkostnadsskydd istället.

§ 34
Nivåstrukturering Rikssjukvård

Johan Rinder, samordnare NHV (Nationell Högspecialiserad Vård) och Peter Rönnerfalk, ordförande styrgrupp NHV Region Stockholm ger en nulägesrapport för nivåstruktureringsprocessen.

Under information diskuterades frågan om eventuell delegering vid remissvar och nämnden återkommer i den frågan.
Information om remissvar ska lämnas löpande till nämnden.

§ 35
Förvaltningen informerar

Ingen information från förvaltningen vid dagens sammanträde.

Region Stockholm

§ 36
Övriga frågor

Inga övriga frågor anmälda till dagens sammanträde.